

Απογοήτευση, αναστάτωση και οργή. Με αυτά τα συναισθήματα υποδέχτηκε η ερευνητική κοινότητα της χώρας, και ιδίως των ερευνητικών κέντρων που βρίσκονται στην Αττική, την απόφαση του υπουργείου Ανάπτυξης να προχωρήσει σε αναδιάρθρωση του ερευνητικού ιστού της Ελλάδας, η οποία συμπεριλαμβάνει ενοποιήσεις και συγχωνεύσεις ερευνητικών ινστιτούτων, καθώς και μεταφορές κάποιων από αυτά σε άλλα ερευνητικά κέντρα.

Η κίνηση αυτή του υπουργείου Ανάπτυξης εντάσσεται στη γενικότερη πολιτική της κυβέρνησης για μείωση των φορέων του Δημοσίου, προκειμένου να υπάρξει εξοικονόμηση πόρων, και φαίνεται ότι στοχεύει στη δημιουργία ενός ινστιτούτου για κάθε γνωστικό αντικείμενο και μονοθεματικών ερευνητικών κέντρων. Ωστόσο, η απόφαση αυτή προκάλεσε την αντίδραση τόσο των κομμάτων της αντιπολίτευσης, όσο και –κυρίως– των ερευνητών που εργάζονται σήμερα στα ερευνητικά κέντρα και οι οποίοι μιλούν για έλλειψη σχεδιασμού και διαλόγου με τους άμεσα ενδιαφερόμενους.

«Δεν υπάρχει ορθολογισμός»

Για κινήσεις «δύο μέτρων και δύο σταθμών» έκανε λόγο στην «F.S.» ο Δ. Κυριακίδης, πρόεδρος Δ.Σ. και διευθυντής του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΕΙΕ), λέγοντας χαρακτηριστικά ότι «η κυβέρνηση έχει αποφασίσει να κάνει μια αναδιάρθρωση του ερευνητικού ιστού της χώρας με δύο μέτρα και δύο σταθμά. Άλλα θέλει να εφαρμόσει στην περιφέρεια, όπου συμπύκνωση ανόμοια πράγματα, και άλλα στην Αττική, όπου προσπαθεί να βάλει μαζί ομοειδή αντικείμενα. Στην περιφέρεια συμμαζεύει ετερόκλητα πράγματα, ενώ στην Αττική αποπέμπει από το ΕΙΕ τρία εξαιρετικά ινστιτούτα, εκ των οποίων τα δύο τα στέλνει στη Βάρη, στο "Φλέμινγκ", και το άλλο στον "Δημόκριτο". Και το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, που είναι μια ανεξάρτητη μονάδα, όπου 80 άνθρωποι κάνουν πολύ καλή δουλειά στο χώρο της τεκμηρίωσης και διαδίδουν τεχνολογία, το στέλνει στο Κέντρο "Αθηνά", στο Μαρούσι». Παράλληλα, ο κ. Κυριακίδης υπογράμμισε ότι «ουδείς μπορεί να καταλάβει τη σκοπιμότητα αυτών των κινήσεων. Δεν υπάρχει ορθολογισμός, δεν έγινε διάλογος με την ερευνητική κοινότητα, δεν υπάρχει οικονομοτεχνική μελέτη... Λέγεται ότι επιδιώκεται να υπάρχουν λιγότερα διοικητικά συμβούλια, για να μειώσουν τα έξοδα κατά 10.000-15.000 ευρώ το χρόνο».

«Σπασμωδικές κινήσεις»

Ο κ. Κυριακίδης τόνισε ότι «με το "ξήλωμα" και τη μεταφορά των ινστιτούτων δημιουργείται κοινωνικό πρόβλημα: δεν μπορείς εν μία νυκτί να λες στους ανθρώπους "θα φύγετε και θα πάτε αλλού". Πώς θα γίνει αυτό, πώς θα πάνε, σε ποια κτίρια... Ο γενικός γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) δήλωσε ότι υπάρχουν τα κονδύλια για να γίνουν τα κτίρια. Τότε, γιατί δεν δημιουργείται ένα δίκτυο;». Παράλληλα, επισήμανε ότι «κανένας ερευνητής δεν έχει αντίρρηση να αναμορφωθεί η έρευνα στην Ελλάδα, δεν είναι αντίθετος προς τις καινοτομίες και τις μεταρρυθμίσεις. Αυτό που κακοφάνηκε, όμως, στον ερευνητικό κόσμο είναι ότι τα πάντα έγιναν πίσω από την πλάτη τους, εν κρυπτώ. Δεν είμαστε κατά των αναπροσαρμογών ή της αλλαγής ενδιαφερόντων, όμως το να προσπαθεί η πολιτεία να πάρει όλη τη βιολογία από το ΕΙΕ

Πίστευε και μη... έρευνα

Οικονομική ανάπτυξη χωρίς ερευνητικό, επιστημονικό έργο δεν νοείται. Η ερευνητική κοινότητα της χώρας παρακολουθεί άναυδη την πολιτική ηγεσία να «ξηλώνει» τα ινστιτούτα και να προχωρά σε αναδιάρθρωση, χωρίς νέους πόρους και χωρίς διάλογο με τους επιστήμονες.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

και να τη μεταφέρει στη Βάρη, όπου υπάρχουν μόνο επτά άνθρωποι και δεν υπάρχει ο ανάλογος χώρος, αυτό τρομάζει τον κόσμο», συμπληρώνοντας παράλληλα ότι «η ερευνητική κοινότητα έχει "παγώσει", και πιο πολύ βάλλονται τα τρία παραδοσιακά μεγάλα ερευνητικά ινστιτούτα της χώρας, το ΕΚΚΕ, ο "Δημόκριτος" και το ΕΙΕ, τα οποία και υφίστανται τις πιο μεγάλες αλλαγές». Τόνισε, δε, ότι «στην Ελλάδα το ποσοστό του ΑΕΠ που διατίθεται για την έρευνα είναι 0,5%-0,6%, όταν θα έπρεπε να είναι στο 1,5% και όταν ο μέσος όρος της Ε.Ε. είναι 1,8%. Η Ευρώπη έχει θέσει ως στόχο το 2020 να δημιουργηθούν ερευνητικά δίκτυα, όπου οι αριστές ομάδες θα παίρνουν τους πόρους. Αντ' αυτού, όμως, εδώ γίνονται σπασμωδικές κινήσεις και ασκήσεις επί χάρτου που δεν κινούνται προς την ευρωπαϊκή κατεύθυνση».

«Έρευνα για την ανάπτυξη»

Την ίδια στιγμή, αναστάτωση επικρατεί στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), το οποίο πριν από λίγες ημέρες γιόρτασε τα 50ά του γενέθλια, με «δώρο» την ένταξή του στο ΕΙΕ. Ο κ. Ι. Υφαντόπουλος, πρόεδρος Δ.Σ. και διευθυντής του

ΕΚΚΕ, υπογράμμισε στην «F.S.» ότι «για να βάλουμε τα πράγματα σε μια σειρά, έχει σημασία να δει κανείς το μεγάλο απόηχο της κυβέρνησης, το οποίο είναι η αναδιάρθρωση του ερευνητικού ιστού της χώρας. Στο ερώτημα "πώς θα μπορούσε να γίνει κάτι τέτοιο;", η απάντηση είναι "αξιολογώντας σε πρώτη φάση τα υπάρχοντα ερευνητικά κέντρα". Έχουμε περάσει ήδη τρεις αξιολογήσεις και κάποιος θα πρέπει να τις λάβει υπόψη. Στη συνέχεια, βάσει της αξιολόγησης προχωρούμε σε αναδιάρθρωση, λαμβάνοντας υπόψη τις ερευνητικές επιθυμίες και δράσεις. Και εδώ θα πρέπει κανείς να προσμετρήσει το τι γίνεται στην Ε.Ε., όπου η έρευνα θα πρέπει να ενταχθεί μέσα στην οικονομική ανάπτυξη και το κράτος θα πρέπει να χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα της έρευνας για τη χάραξη της στρατηγικής πολιτικής. Γι' αυτό και η έρευνα θεωρείται ως κατεξοχήν αναπτυξιακό εργαλείο της κάθε ευρωπαϊκής χώρας».

«Ανάγκη χρηματοδότησης»

Σύμφωνα με τον κ. Υφαντόπουλο «για να έχει αναπτυξιακό χαρακτήρα η έρευνα, θα πρέπει η πολιτεία να τη χρηματοδοτήσει και ανάλογα. Σή-

Στην Ελλάδα το ποσοστό του ΑΕΠ που διατίθεται για την έρευνα είναι 0,5%-0,6%, όταν θα έπρεπε να είναι στο 1,5% και όταν ο μέσος όρος της Ε.Ε. είναι 1,8%.

μερα, η έρευνα χρηματοδοτείται με το 0,58% του ΑΕΠ, το χαμηλότερο ποσοστό σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. Όμως, το ανησυχητικό είναι ότι οι τάσεις που διαμορφώνονται δεν είναι υποστηρικτικές. Λέμε ότι θα φτάσουμε το 1,5% του ΑΕΠ, όμως από τα οικονομομετρικά μοντέλα που έχουμε επεξεργαστεί, αυτό το ποσοστό με την υπάρχουσα δομή θα το επιτύχουμε μετά από 15 χρόνια, και εφόσον υπάρξει γενναϊόδωρη χρηματοδότηση της έρευνας. Έχει σημασία κάποιος να προσαρμόσει τη χρηματοδότηση της έρευνας στο 1,5% του ΑΕΠ ως το 2010, όπως άλλωστε έχει δεσμευτεί στη Λισαβόνα». Όπως και ο πρόεδρος του ΕΙΕ, έτσι και ο πρόεδρος του ΕΚΚΕ τονίζει ότι «θα πρέπει να γίνει αναδιάρθρωση του ερευνητικού ιστού και να αποκτήσει η έρευνα αναπτυξιακό χαρακτήρα, αλλά αυτό δεν γίνεται με λογικές "αποφασίζομεν και διατάσσομεν" και να γίνονται "γάμοι" που δεν τους θέλουν ούτε η "νύφη" ούτε ο "γαμπρός"». Υπογραμμίζει, δε, ότι «η καλύτερη πολιτική πριν πας σε ψευδοθεσμικές αναδιατάξεις, είναι να διαμορφώσεις ένα πλαίσιο ερευνητικών δικτύων, όπως έγινε στην Ευρώπη, επιλέγοντας, παράλληλα, συγκεκριμένα θεματικά πεδία που έχουν αναπτυξιακή σημασία και χρήζουν μελέτης. Εκεί προσκαλείς σε ανοιχτούς ανταγωνιστικούς διαγωνισμούς και χρηματοδοτείς τον καλύτερο». Επισήμανε, δε, ότι «αυτό που επικαλείται η κυβέρνηση είναι ότι θα πρέπει να υπάρξει εξοικονόμηση πόρων, η οποία όμως δεν θα υπάρξει, καθώς οι αμοιβές μας είναι δεδομένες και ξεκάθαρες. Επίσης, δεν έχουμε καμία σχέση με τα ινστιτούτα του ΕΙΕ που ασχολούνται με ανθρωπιστικές επιστήμες. Δεν έχουμε κανένα πρόβλημα με τους συναδέλφους, οι οποίοι άλλωστε είναι σοβαροί και αξιολογοί, απλώς τα αντικείμενά μας δεν έχουν καμία θεματική συγγένεια».

«Αντιεπιστημονική κίνηση»

Στη Βάρη και στο Εθνικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών «Αλ. Φλέμινγκ» ετοιμάζεται να «μετακομίσει» ο Φ. Κολίσης, διευθυντής του Ινστιτούτου Βιολογικών Ερευνών και Βιοτεχνολογίας (ΙΒΕΒ) του ΕΙΕ, ο οποίος δεν μπορούσε να κρύψει την απογοήτευσή του μιλώντας στην «F.S.». Ο κ. Κολίσης τόνισε χαρακτηριστικά ότι «κάποιες στιγμές δημιουργείται η αίσθηση ότι ο κεντρικός στόχος όλης αυτής της ανακατανομής είναι το ΙΒΕΒ, το οποίο και δέχεται το καίριο πλήγμα από τις αποφάσεις. Το ΙΒΕΒ βγήκε πρώτο στην Αττική, στην αξιολόγηση του ερευνητικού ιστού που έγινε πριν από μερικά χρόνια, και δεύτερο πανελλαδικά, μετά το ΙΤΕ στην Κρήτη. Δεν μπορούμε να καταλάβουμε πώς, ενώ πήραμε αυτή την αριστεία, μας διαλύουν. Δεν είναι εμπάθεια, αλλά δεν δείχνει και μια στρατηγική.

Όταν έχεις ως επιλογή το να αξιολογείς τα ερευνητικά κέντρα και αυτά να το δέχονται και εν συνεχεία διαλύεις το καλύτερο, τότε ή αμφισβητείς, υποσκάπτεις και απαξιώνεις ο ίδιος το θεσμό της αξιολόγησης ή δεν υπάρχει κάποια λογική και η κίνηση είναι αντιεπιστημονική. Το IBEB θα διαλυθεί και οι ομάδες του θα ενσωματωθούν σε άλλα ινστιτούτα, στη λογική ότι όλα τα βιολογικά ινστιτούτα θα συγκεντρωθούν σε ένα χώρο, κάτι που επίσης είναι αντιεπιστημονικό. Μας διαλύουν και δεν μπορούμε να το καταλάβουμε». Παράλληλα, υποστήριξε ότι «αν το σχέδιο προχωρήσει, οι δραστηριότητες που έχουμε δεν ταυτίζονται με αυτές του Κέντρου "Φλέμινγκ" και, ως εκ τούτου, πολύς κόσμος δεν θα έχει τι να κάνει εκεί. Έχουμε μοντέρνους κλάδους που δίνουν ώθηση στη Βιολογία και στη Βιοτεχνολογία και οι οποίοι, απλώς, θα σταματήσουν να υφίστανται».

«Απαξίωση»

Ο κ. Κολίσης επισήμανε ότι «οι άνθρωποι του IBEB τρέχουν ευρωπαϊκά προγράμματα αρκετών εκατομμυρίων ευρώ. Μια τέτοια αναστάτωση τους δημιουργεί τεράστια προβλήματα: πώς θα συνεχίσουν να τα διαχειρίζονται, τι θα γίνει με τις υποχρεώσεις τους έξω, απαξιώνονται οι συνεργασίες τους με το εξωτερικό και η φήμη που έχει χτίσει

επί 30 και πλέον χρόνια χάνεται. Πώς αυτή η φήμη μπορεί να ξαναχτιστεί όταν σε διαλύουν;». Επίσης, τόνισε ότι «στην Αθήνα υπάρχουν μόλις τρία κέντρα Βιολογίας, στα οποία εργάζονται περίπου 50 άνθρωποι. Ας δεχτούμε ότι χρειάζονται καλύτερη οργάνωση, όμως η λογική για την καλύτερη οργάνωση δεν έρχεται με το να τους "μαντρώσεις" όλους στον ίδιο χώρο, αλλά με την ανάπτυξη δικτύων, με τη βοήθεια, με την επιλογή τομέων».

Όσον αφορά στο ζήτημα της εξοικονόμησης πόρων, ο κ. Κολίσης υπογράμμισε ότι «η ΓΓΕΤ πληρώνει μόνο τους μισθούς κάποιων ερευνητών. Για παράδειγμα, στο IBEB, από τους 80 ανθρώπους η πολιτεία πληρώνει 30 και οι υπόλοιποι πληρώνονται μέσα από προγράμματα έρευνας. Αν το σχέδιο προχωρήσει, είναι αστείο να πει κανείς ότι γίνεται οικονομία: πάλι 30 μισθοί θα πληρώνονται. Το δε επιχείρημα ότι με τις συμπτύξεις μειώνονται τα διοικητικά συμβούλια δεν στέκει, διότι τα διοικητικά συμβούλια δεν πληρώνονται, δεν έχουμε μισθούς. Αντίθετα, οι μετακινήσεις κοστίζουν εκατομμύρια και, ταυτόχρονα, απαξιώνονται οι υφιστάμενες υποδομές». Υποστήριξε, δε, ότι «η διαδικασία που προτείνεται είναι ανοργάνωτη και αντιεπιστημονική. Δεν έχουμε διάλογο, ουδείς ρώτησε τη γνώμη μας και, πλέον, κάνουμε μόνο εικασίες».

Διαζύγιο με τη γνώση

Ακούγεται συχνά ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα που επι της ουσίας δεν παράγει τίποτα. Στην πραγματικότητα, είναι βέβαιο ότι παράγει καλούς επιστήμονες. Απλώς οι περισσότεροι εξ αυτών δεν μένουν πια εδώ.

THS MATINAS STEBH (stasi@cpress.gr)

Η υποχρηματοδότηση της έρευνας –είτε πρόκειται για θετικές επιστήμες είτε για θεωρητικές– αντιμετωπίζεται ως μέρος του Δημοσίου, ή και η συμπεριφορά τους σαν να ανήκουν στην τάξη των δημοσίων υπαλλήλων, αποτελούν βασικούς λόγους για τους οποίους η χώρα μετράει απώλειες σε επιστημονικό δυναμικό.

Κάθε χρόνο εκατοντάδες νέοι φεύγουν για άλλες ευρωπαϊκές χώρες ή για τις ΗΠΑ, κυνηγώντας καλύτερες συνθήκες για να αφοσιωθούν στο γνωστικό τους αντικείμενο. Υποδομές και χρηματοδότηση, σημασία από το κράτος και βοήθεια από τις σχετικές υπηρεσίες, προστασία από κομματικά ή άλλα συμφέροντα αποτελούν αδιαπραγμάτευτες προϋποθέσεις για την επιστημονική έρευνα σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε., για να μη θυμηθούμε πόσο συχνά διαβάζουμε στον Τύπο για τα επιτεύγματα Ελλήνων επιστημόνων σε αμερικανικά πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα.

Η προσήλωση στην έρευνα και η καλλιέργεια συνθηκών υπό τις οποίες μπορεί να ανθίσει δεν αποτελεί πολυτέλεια σε μία κρίσιμη οικονομική περίοδο. Δεν είναι «καπρίτσιο» της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας που μπορεί να είναι λιγότερο ή περισσότερο ευαίσθητη προς τα αιτήματα της επιστημονικής –με την ευρύτερη έννοια του όρου– κοινότητας.

Έχοντας υπογράψει τη «Στρατηγική της Λισαβόνας» μαζί με τους Ευρωπαίους εταίρους μας το Μάρτιο 2000, έχουμε συναινέσει σε μία κοινή –και κατά την άποψή μας ορθή– απόφαση

να κάνουμε έως το 2010 την Ευρώπη τη μεγαλύτερη και ισχυρότερη αγορά τεχνολογίας και καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού στον κόσμο. Η επιλογή η Ευρώπη να οδηγήσει την οικονομική της ανάπτυξη μέσω των πολιτών της και της επιστήμης είναι μονόδρομος.

Η ελληνική πολιτεία επιμένει, παρά τις δεσμεύσεις της αλλά και την κοινή πολιτική και οικονομική λογική, να παραμελεί εγκληματικά όλους τους κλάδους που σχετίζονται με τη γνώση, την επιστήμη και την παιδεία, υποσκάπτοντας ουσιαστικά το μέλλον της χώρας. Οι διαμαρτυρίες της ερευνητικής κοινότητας και οι απαντήσεις του υπουργείου Ανάπτυξης σε σχέση με το σχέδιο αναδιάρθρωσης του ερευνητικού ιστού της χώρας μπορούν να θεωρηθούν ένα ακόμη επεισόδιο στην ντόπια οδύσσεια της επιστήμης.

Η φυγή ανθρώπινου δυναμικού από την Ελλάδα και η στασιμότητα, αν όχι οπισθοδρόμηση, στη μεγάλη ευρωπαϊκή προσπάθεια να ηγηθεί στην οικονομία της γνώσης είναι ανεπίτρεπτες. Μετά τις ανεκπλήρωτες υποσχέσεις της κυβέρνησης της ΝΔ για δέσμευση του 5% του ΑΕΠ για την παιδεία, έρχονται οι αντίστοιχες για 1,5% του ΑΕΠ για την έρευνα, για να αποδείξουν ότι η χώρα μας έχει πάρει διαζύγιο με τη γνώση. Οι επιπτώσεις αυτής της πολιτικής επιλογής θα είναι εξαιρετικά αρνητικές, τόσο στην οικονομία όσο και στην κοινωνία μας. Και, ας μην ξεχνάμε, ότι ανάμεσα στο δίλημμα «πατρίδα και επαγγελματική απαξίωση ή ξενιτιά και σεβασμός στην επιστημονική εργασία», πολλοί (καλοί) επιλέγουν εδώ και δεκαετίες το δεύτερο.

1η Ιουλίου 2009

Παίρνουμε τη ζωή στα χέρια μας

Τώρα η πρόληψη και ο σεβασμός των δικαιωμάτων μας είναι νόμος.

Προστατεύουμε το βασικό μας δικαίωμα για ένα εργασιακό περιβάλλον ελεύθερο από καπνό.

Το κάπνισμα είναι πλέον παρελθόν όσον αφορά τα νοσοκομεία, σχολεία, πανεπιστήμια, μαζικά μέσα μεταφοράς, ακτοπλοία, δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους εργασίας.

Αξιοποιούμε τη διεθνή εμπειρία. Σεβόμαστε την επιλογή των καπνιστών.

Κέντρα εστίασης, ψυχαγωγίας και διασκέδασης κάτω των 70 τ.μ., μπορούν να επιλέξουν και να το δηλώσουν στους δήμους, εάν θα είναι αποκλειστικά καπνιστικά ή μη.

Βάζουμε τέρμα στο παθητικό κάπνισμα σε όλους τους χώρους διασκέδασης και ψυχαγωγίας.

Τα καταστήματα άνω των 70 τ.μ. που επιθυμούν να διαμορφώσουν ειδικούς χώρους για καπνιστές, είναι υποχρεωμένα να τα διαχωρίσουν από τον υπόλοιπο χώρο και να ανταποκριθούν σε αυστηρές προδιαγραφές για τη λειτουργία των ειδικών αυτών χώρων. Μέχρι να αποκτηθούν οι άδειες για τη λειτουργία των ειδικών χώρων για καπνιστές ισχύει η καθολική απαγόρευση.

Προασπίζουμε τη ζωή των παιδιών μας.

Απαγορεύεται η υπαίθρια διαφήμιση των τσιγάρων και η πώληση προϊόντων καπνού και αλκοόλ σε παιδιά και νέους κάτω των 18 ετών. Απαγορεύεται η είσοδος σε άτομα κάτω των 18 ετών σε χώρους διασκέδασης και ψυχαγωγίας, όπου καταναλώνεται αλκοόλ.

Η Ελλάδα σβήνει το τσιγάρο

Επιλέγουμε ζωή. Πάμε μπροστά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Γραμμή ενημέρωσης και υποστήριξης **1142**

www.smokestop.gov.gr